

[Gertie Wandel.]

minister har også et sted i sin fremsættelsestale sammenkædet ordene de svagt begavede og de åndssvage. Jeg synes, man er på ret vej her, når man skærer nogle bort.

Der bliver sagt, at man skal skabe respekt om ordet „åndssvag“.

Jeg vil gerne hertil sige, at man skulle prøve at bære ordet; det er svært at skabe respekt om det, og for dem, der ligger helt op ad normalgrænsen, er ordet „svagt begavet“ mildere. Den respekt, man skal skabe om ordet „åndssvag“, er mere dikteret ud fra medfølelse, og det begreb, som selve ordet fremkalder for vore øjne, slår ikke til, det dækker ikke dem, der kun er svagt begavede. Jeg vil ønske, at man herhjemme — og vi får lejlighed til at drøfte det i udvalget — kan sprænge hele begrebet, få en hel del ting taget fra og lagt hen under begrebet „svagt begavet“. Der er tegn på, at det er muligt. I Sverige har man jo sprængt ordet, og jeg tror, det er rigtigt at se i øjnene, at åndssvaghed betyder noget mere alvorligt, noget mere synligt end de ganske let åndssvage børn, man ser i eksternatskolerne, friske og fornøjeligt legende uden spor af præg af åndssvaghed. Der er god grund til at tænke på, at „åndssvag“ er et ret svært ord at bære.

Hvad skolevæsenet angår, kan jeg fuldt og helt slutte mig til det, som det ærede medlem hr. Skov Jørgensen sagde. Nu får vi undervisningspligt, hvad der er en stor glæde og vil betyde forfærdelig meget. Men blandt alle de argumenter, der fremføres i bemærkningerne og også i den højtærede socialministers fremsættelsestale, ser jeg ikke noget, der taler for, at undervisningen ikke skulle ligge under undervisningsministeriet, i hvert fald for eksternatskolernes vedkommende. Og lad mig i denne forbindelse slå fast, at Danmark er det eneste af Nordens lande og, så vidt jeg har kunnet konstatere, det eneste af vestens lande, som holder på, at undervisningen af svagt begavede skal ligge under socialministeriet, at det er en forsorgssag. Nu kommer denne meget store og glædelige udbygning af åndssvageforsorgen, og jeg mener ikke, man kan forvente, at åndssvageforsorgen samtidig med denne store udbygning kan påtage sig en

udbygning af skolevæsenet. Man må jo tænke på, hvad det er for en vældig gruppe, der er tale om. Der henvises til, at man har en sådan undervisning for de døve og de blinde. Ja, men de døve omfatter en gruppe på 3 000 mennesker og de blinde en gruppe på 6 000, medens de åndssvage omfatter en gruppe på 45 000. Denne gruppe er jo af et voldsomt format, og man vil efter min mening være helt på den rigtige linje, hvis man skærer en del af gruppen af og f. eks. får alle eksternatskolerne lagt ind under undervisningsministeriet. Jeg gentager: Danmark er det eneste land, som har dem under socialforsorgen.

Den højtærede socialminister har en bemærkning i sin fremsættelsestale, som går lidt i den retning, idet han siger som så: lad os nu se på spørgsmålet, når der i fem år har været skole- og oplæringspligt. Det synes jeg tegner godt, og når den højtærede minister virkelig så varmt går ind for denne tanke og med glæde vil gå ind i dette arbejde, så er det også betryggende for os andre, at den højtærede socialminister kommer fra embedet som undervisningsminister. Men som sagt, også for børnene vil det være en lettelse at komme ind under et andet ministerium.

Det ærede medlem frk. Gudrun Bjørner går også ind for denne tanke, og jeg vil i øvrigt i denne forbindelse henvide til en interessant artikel af et tidligere medlem af dette ting, hr. Johs. Christiansen, som også helt går ind for tanken.

Men så er der, når jeg taler om alle de gode punkter ved dette lovforslag, dog også en sort plet. Jeg kan ikke forstå, når man går ind for undervisningspligten og har børneværnet til at skride ind, hvis denne undervisningspligt ikke opfyldes, og samtidig har umyndiggørelse senere hen, at man så ikke kan gå ind for en frivillig forsorg. Der er dog det lyspunkt, at også ministeren mener, man senere kan komme ind på frivillighed. På den anden side: en mand som overløge Johs. Nørvig, der i 15 år har været overløge ved Østifternes Åndssvageanstalt og i 40 år har beskæftiget sig med disse problemer, tager helt afstand fra tvangskriteriet. Nu behøver jeg ikke at citere noget, som jeg ellers ville have citeret, for den ærede ordfører for retsforbundet citerede nøjagtig, hvad jeg ville